

Op de weg van Zijn voetstappen

Psalm 85

‘Op de weg van Zijn voetstappen’ is enkel heerlijkheid! Het heerlijke lied met zijn profetische strekking, dat we met elkaar willen overdenken, is er een treffend bewijs van. Het is een lied van Gods gunst, een lied van vrijheid, een lied van vrede en een lied van verzoening. En als kroon op dat alles, een lied van zegen en heerlijkheid.

Vooraf is het wel nodig, ter wille van een goed inzicht in de betekenis van deze Psalm, na te gaan wat de strekking ervan is voor het volk Israël, met name voor het godvruchtige overblijfsel, dat in de toekomst eenmaal de zegeningen zal beërven onder de regering van zijn Messias.

In het voorbijgaan merken we op dat het Boek van de Psalmen in vijf Boeken wordt verdeeld. Het tweede Boek begint met Psalm 42, het derde Boek met Psalm 73, het vierde Boek met Psalm 90, het laatste met Psalm 107.

In het derde Boek nu, waartoe ook onze Psalm behoort, wordt het volk aangetroffen in het land dat beloofd is als de erfenis voor deze aarde aan Abraham, Izak en Jakob en aan hun zaad. In dat land is echter nog geen rust, de volken zijn nog in de erfenis, de tempel is nog verontreinigd, Jeruzalem is tot een puinhoop gemaakt, de dode lichamen van de knechten van de Heer en het vlees van Zijn gunstgenoten is een prooi voor de vogels en de dieren van het land! Het overblijfsel is nog een smaadheid, een spot en schimp voor degenen die rondom hen zijn (zie Ps. 79:1-4). Het is dus lang nog niet allemaal zoals het zijn moet naar Gods gedachten van barmhartigheid en vrede, en zoals het gewenst wordt door de vromen, die God in oprechtheid wensen te dienen.

Zij snakken naar een herstelde eredienst en verlangen naar de dienst in het gereinigde heiligdom. Hart en vlees roepen uit naar de levende God. Een vast vertrouwen sterkt de ziel, want God is een Schild, Hij zal genade en eer geven, en daarom gelukkig hij die op die God vertrouwt (zie Ps. 84). Wanneer het overblijfsel op het uitwendige let, dan gaat het als een Asaf, wiens voeten bijna waren uitgegleden. Terwijl zij door het geloof in Gods heiligdom verkeren en Gods gemeenschap smaken, verlustigen de getrouwen zich in God. Hij heeft immers hun rechterhand gevat en Hij zal hen leiden door Zijn raad. God is de Rotssteen van hun harten, hun Deel in eeuwigheid (zie Ps. 73). Het licht van de hoop gloort. God is Rechter. Hij vernedert dezen en Hij verhoogt genen (Ps. 57).

Ook in Psalm 85 is er een gevoel dat nog niet alles zó is geworden als God het wil. Het hart wordt vervuld met nederigheid en op de lippen is er een erkenning van schuld. Gods toorn wordt rechtvaardig geacht, hoewel het bewustzijn in het hart leeft dat de verbolgenheid is weggenomen.

Psalm 85 was bestemd voor de ‘kinderen van Korach’ en was opgedragen aan de opperzangmeester. De kinderen van Korach waren de voorwerpen van Gods genade, zoals het nu allen zijn die door het geloof in de Heer Jezus, de Heiland van zondaren, aan de toekomstige toorn ontkomen zijn.

Het lied begint met de woorden: ‘Gij zijt Uw land gunstig geweest, HEERE, de gevangenis van Jakob hebt Gij gewend’. Uit deze laatste woorden blijkt dat de ballingschap voorbij is en dat de profetische toezegging vervuld is van Leviticus 26:42-45: ‘Dan zal Ik gedenken aan Mijn verbond met Jakob, en ook aan Mijn verbond met Izak, en ook aan Mijn verbond met Abraham zal Ik gedenken en aan het land zal Ik gedenken. Als het land om

hunnentwil zal verlaten zijn geweest, en aan zijn sabbatten een welgevallen gehad zal hebben, wanneer het om hunnentwil verwoest was, en zij aan de straf van hun ongerechtigheid een welgevallen zullen gehad hebben; daarom, en omdat zij Mijn rechten hadden verworpen, en hun ziel van Mijn inzetten gewalgd had. En hierenboven is dit ook: als zij in het land van hun vijanden zullen zijn, zal Ik hen niet verwerpen, noch van hen walgen, om een einde aan hen te maken, vernietigende Mijn verbond met hen; want Ik ben de HEERE, hun God! Maar Ik zal hun ten goede gedenken aan het verbond der voorouders, die Ik uit Egypteland voor de ogen der heidenen uitgevoerd heb, opdat Ik hun tot een God ware; Ik ben de HEERE!

Het volk in de gunst van God, uit de gevangenschap verlost met het bewustzijn in de ziel dat God de misdaad van Zijn volk weggenomen heeft - ziehier het onderwerp van deze Psalm. We geloven dat het overblijfsel steeds helderder inzicht zal krijgen naarmate het dieper ingeleid wordt in de kennis van God, en dat het ten slotte aan de voeten van de verworpen Messias tot het ware inzicht zal komen van de onpeilbare genade van God, namelijk wanneer net als Thomas vroeger, de discipel van de Heer Jezus, voor zijn verheerlijkte Heer zal neervallen met de woorden: 'Mijn Heer en mijn God!' (Joh. 20:28).

Het vergaat in de toekomst het overblijfsel misschien als de man die door de Heer Jezus van zijn blindheid genezen werd en die niet dadelijk klaar en helder zag, maar getuigen moest: 'Ik zie de mensen; want ik zie [hen] als bomen wandelen'. Maar deze man zag toch en toen zijn Weldoener voor de tweede keer de handen op zijn ogen legde, zag hij alles duidelijk (Mark. 8:22-25). Zo zal ook Israël eenmaal alles klaar en helder zien en onderscheiden.

Wat een heerlijke lofzang vormen de eerste verzen. De gunst van God wordt bezongen, de vrijheid word genoten, er is een bewustzijn van vergeving van schuld en alle zonden zijn bedekt. Als de dichter aan al deze dingen gedacht heeft, en daarvoor God geprezen heeft, zet zijn ziel zich tot rusten, en vinden we een 'sela' (sela betekent 'rusten', 'stilte').

Hebben wij mindere zegeningen, geringere oorzaak om met aanbidding God te prijzen? Staan wij niet in Gods gunst (Rom. 5:1)? Heeft de Zoon ons niet vrijgemaakt (Joh. 8:36)? Heeft Hij de gevangenschap niet gevangengenomen (Ef. 4:8)? Roept de apostel ons niet toe: 'Om vrij te zijn heeft Christus ons vrijgemaakt; staat dan vast ...' (Gal. 5:1)? Zijn we niet verzekerd van de vergeving van al onze misdaden (Kol. 2:13)? Onderwijst ons niet Gods Geest, dat Christus het zoenoffer is voor onze zonden (1 Joh. 2:2) en dat wij nu reeds verzoend zijn door de dood van de Heer Jezus, opdat wij eenmaal - in Hem reeds nu - heilig, vlekkeloos en onberispelijk voor God zouden staan (Kol. 1:21-22)? Heeft onze ziel niet veel meer nog dan de gelovige ten tijde van het Oude Testament behoefte aan een 'sela', ten einde Gods genade groot te maken?

Het tweede gedeelte van Psalm 85, vanaf vers 4 tot en met vers 10, houdt zich verder bezig met de heerlijke gunst van God. De psalmist roept vol vreugde uit: 'Gij hebt weggenomen al Uw verbolgenheid'. Hoe treffend! Eerst zegt hij: 'De misdaad van Uw volk hebt Gij weggenomen', om dan verder te gaan met: 'Gij hebt weggenomen al Uw verbolgenheid'.

Voor die verbolgenheid was nu geen oorzaak meer. Maar waarom niet? Had het volk zich gereinigd? Nee! God had alles gedaan. Ook voor ons is het zo. Wij weten hoe de Heer Jezus kwam, hoe Hij het offer werd, hoe Hij de misdaad van Zijn volk droeg, hoe de toorn op Hem kwam, dat Hij gestraft werd in onze plaats, dat Zijn bloed onze verzoening bewerkte. Met vreugdevolle harten kunnen wij daarom zingen:

Hoe heerlijk, hoe zalig, God toernt nu niet meer.
Vijandige zondaars verlost de Heer.
Het is volbracht! – door 's Heren macht.
De dood is verslonden, de kerker gebonden,
in Jezus werd heil ons gezonden!

G.L. 65:1

Uit de woorden in het vijfde vers: 'Breng ons terug, o God van ons heil' blijkt heel duidelijk dat het volk niet genoeg heeft, en zich ook niet tevreden stelt, wanneer er een uitwendige verlossing plaatsvindt. Overduidelijk blijkt dit uit Zacharia 2 en 3. In Zacharia 2 hebben we de uitwendige bevrijding van het volk. De dochter Sions kan juichen en verblijd zijn, zij is de oogappel van God en God roept alle vijanden toe: 'Zwijg, alle vlees, voor het aangezicht des HEEREN' (vs. 13a). Maar toch wordt dan in Zacharia 3 Israël gezien, vertegenwoordigd door Jozua de hogepriester, en daar worden de vuile kleren weggenomen en de woorden gehoord: 'Zie, Ik heb uw ongerechtigheid van u weggenomen' (vs. 4).

Dit maakt de verzen 5 en 6 van onze Psalm voor ons veel duidelijker. Als Israël ziet op zijn vuile kleren, als het bepaald wordt bij zijn toestand voor God, dan kan het immers niet anders of het moet ook bepaald worden bij de toorn van God. Vandaar de woorden 'Breng ons terug'. Wij zouden misschien kunnen zeggen: 'Breng ons aan Uw hart'. Het is niet genoeg te zijn in het land, wij hebben behoefte aan U Zelf, aan Uw Persoon.

Het volk gaat verder met te zeggen: 'Doe te niet Uw toornigheid over ons. Zult Gij eeuwig tegen ons toornen? Zult Gij Uw toorn uitstrekken van geslacht tot geslacht?' (vs. 5-6). Allen die door het geloof in Christus in deze bedeling het bewustzijn hebben van de vergeving van hun misdaden en weten dat zij gerechtvaardigd staan voor God en vrede hebben met God door de Heer Jezus, zullen deze woorden van Psalm 85 niet op de lippen nemen. Zij weten dat over Christus de volle toorn is uitgestort en dat zij nu aangenaam gemaakt zijn in de Geliefde.

Het overblijfsel heeft behoefte door God te worden levend gemaakt. Door de Heilige Geest worden hun zielen tot het leven gebracht en het Woord, als het onvergankelijke zaad, is daartoe het middel. Om in het koninkrijk van God in te gaan, moeten zij ook wederom geboren worden. God ziet hen, zoals Hij ons zag, dood in zonden en misdaden, maar Hij zal tot hen zeggen, zoals het zo mooi tegen Jeruzalem gezegd wordt: 'Leef!' (Ezech. 16:6). De heerlijke vrucht daarvan zal blijdschap zijn. 'Opdat Uw volk zich in U verblijde' (vs. 7). Het geniet dan van de goedertierenheid van de Heer en het ontvangt Zijn heil.

Het is voor ons van groot belang om op vers 9 te letten, waar we de woorden vinden: 'Ik zal horen, wat God, de HEERE, spreken zal'. Hoe ernstig is dit. Wat is eigenlijk het doel van alles wat God aan ons gedaan heeft? Het antwoord op deze vraag is dat we gemeenschap met God zullen oefenen, met Hem zullen wandelen, naar Hem zullen luisteren. Werd dit toch meer bij ons allen gevonden, hoe zou dit zijn tot onze zegen, maar bovenal tot verheerlijking van de Naam van de Heer.

En als God dan tot ons spreekt, spreekt tot Zijn volk en tot Zijn gunstgenoten, waarvan spreekt Hij dan? Van vrede. De God van de vrede spreekt tot zonen van de vrede in een woonplaats van de vrede van louter vrede (verg. Jes. 32:17-18). De godvruchtige Psalmist komt met de verzuchting voor het aangezicht van de Heer: 'Maar dat zij niet weer tot dwaasheid keren' (vs. 9b). Wie zich van God afwendt, van de weg van God, van de

woorden van God, die keert zich van de waarheid tot de leugen; zo iemand keert terug naar de dwaasheid. Dat deze woorden mogen spreken tot onze ziel! Dat de Heer ons mag bewaren voor de geringste teruggang, waardoor onze ziel schade lijdt en het doel van God met een elk van ons gemist wordt.

‘Voorzeker’, zo roept de dichter uit, ‘Zijn heil is nabij degenen, die Hem vrezen’. Dat wil voor ons zeggen dat het heil wordt genoten door hen die met de Heer leven, die in oprechtheid en godsvrucht voor Zijn aangezicht wandelen. Voor de Israëliet was het gevolg dat ‘de eer’ zou wonen in het land (vs. 10b). Maar ook voor ons geldt hetzelfde beginsel. De apostel Petrus roept uit na een reeks van vermaningen: ‘Want wie [het] leven wil liefhebben en goede dagen zien, weerhoude zijn tong van kwaad en zijn lippen van bedrog te spreken; hij kere zich af van het kwade en doe het goede; hij zoek vrede en jage er naar. Want de ogen van [de] Heer zijn op de rechtvaardigen en Zijn oren tot hun smeken; maar het aangezicht van [de] Heer is tegen hen die kwaad doen’ (1 Petr. 3:10-12).

Heel mooi is het elfde vers: ‘De goedertierenheid en waarheid zullen elkander ontmoeten; de gerechtigheid en vrede zullen elkander kussen’. Dit woord is de sleutel tot de gehele waarheid van God. Het vermeldt wat de grondslag is van al Gods handelingen in genade met de schuldige mens en Zijn schuldig volk. Het plaatst ons het kruis van de Heer Jezus voor ogen!

Als wij alleen te maken hadden met de waarheid, dan zouden wij allen geoordeeld zijn en zouden allen om moeten komen. De waarheid vindt in ons slechts datgene wat in strijd is met Gods heiligheid en gerechtigheid. Maar nu is de goedertierenheid van God voor onze aangezichten heengegaan, en voordat een ieder van ons de waarheid ontmoeten moest en schuldig verklaard zou worden, heeft de goedertierenheid de waarheid ontmoet. ‘Rechtvaardigheid drong aan op straf’, zingt de dichter, ‘genade vroeg om vrijgeleide’.

Toch kon aan Gods heiligheid niet tekort worden gedaan. Met de zonde kon God geen gemeenschap hebben. ‘Gij zijt te rein van ogen, dan dat Gij het kwade zoudt zien’, roept Habakuk uit (Hab. 1:13). Daarom moest de zonde worden geoordeeld, voordat het mogelijk zou zijn de schuldige zondaar rechtvaardig te verklaren. De vrede die God hem wilde geven, kon niet geschonken worden ten koste van Gods gerechtigheid, maar in de weg van de gerechtigheid. De gerechtigheid moest de vrede kussen.

Nu, op het kruis is dat alles volbracht. Dáár drukte onze schuld als een loodzware last op onze dierbare Verlosser. Dáár leed ‘de Rechtvaardige voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen’ (1 Petr. 3:18). En nu kan God ál Zijn goedertierenheid en de rijkdom van Zijn genade bewijzen aan de schuldige zondaar, die in de Heer Jezus zijn genoegzaam offer en zijn heilige Plaatsvervanger gevonden heeft.

Heerlijk zullen de vruchten van het werk op het kruis eenmaal ook op deze aarde gezien worden. ‘De waarheid zal uit de aarde spruiten’ (vs. 12). Hoe mooi zal de aarde er dan uitzien. Er zullen rechtvaardigen op de aarde leven. ‘De overgeblevenen van Israël zullen geen onrecht doen, noch leugen spreken, en in hun mond zal geen bedrieglijke tong gevonden worden’ (Zef. 3:13). Gerechtigheid zal van de hemel neerzien en God zal ook het goede geven. ‘Voor een doorn zal een denneboom opgaan, voor een distel zal een mirteboom opgaan’ (Jes. 55:13). Het land zal zijn vrucht geven.

De Psalmist sluit zijn heerlijk lied met de vermelding van het feit dat het volk slechts door oordelen heen tot deze heerlijke staat van vrede en geluk gebracht zal worden! Andere gedeelten van de Schrift zetten deze waarheid uitvoerig uiteen. Hier vinden we slechts de aanduiding ervan in de woorden: ‘De gerechtigheid zal

voor Zijn aangezicht heengaan' (vs. 14). Alles wat niet in overeenstemming is met deze gerechtigheid, wordt door haar als een vuurgloed verteerd. Gelukkig het overblijfsel dat gevonden wordt achter de Heer, in de weg van Zijn voetstappen, zodat het Hem volgen kan, om deel te hebben aan Zijn heerlijkheid.

Onwillekeurig denken we aan dat mooie, drievoudige snoer uit het eerste Boek van de Psalmen, namelijk aan Psalm 22, 23 en 24. In Psalm 22 vinden we het kruis met al zijn verschrikkingen en Hem Die daar onder de toorn van God het onschuldige hoofd buigend moest uitroepen: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?' In Psalm 23 vinden wij de Heer als onze Herder, in Wiens voetstappen wij wandelen mogen, om Hem dan in Psalm 24 als de Koning der ere in majesteit te zien ingaan door de eeuwige deuren. In gemeenschap met Hem zijn dan de heiligen die de voorwerpen van Zijn genade geworden zijn, 'het geslacht van hen, die naar Hem vragen, die Zijn aangezicht zoeken, dat is Jakob!' (Ps. 24:6).